

16.6x18.31	1	עמוד 36	ידיעות אחרונות - כותרת	07/03/2013	36038779-3
הקריה האקדמית אונו הרטמן רנן מרצ - 22640					

רנן הרטמן • שוויון, לא רק בנטל

מיהו ישראלי

מד כי תהליך כזה יכול להצליח. אם את המחזור הראשון פתחנו עם עשרות בודדות של סטודנטים, הרי האמון נבנה אט אט, סיפורי ההצלחה הידהדו, והיום קוצרת החברה הישראלית את פירות העשייה הזו – יותר מ־1,500 בוגרים משתלבים בשוק העבודה ובחברה הישראלית, ויותר מ־2,000 סטודנטים וסטודנטיות חרדים עושים צעדים ראשונים באותה דרך ממש.

מזכיר המדינה המיתולוגי הנרי קיסנין ג'ר אמר פעם, כי "תפקידו של מנהיג הוא להוביל את ההולכים אחריו מהיכן שהם נמצאים – אל מקום שלא היו בו מעולם". בימים אלה, בהם מבעבעת שוב קלחת השוויון בנטל כסוגיה המרכזית במשא ומתן הקואליציוני להקמת הממשלה, נותר הציבור הישראלי ממתין למנהיגים שיובילו אותנו אל המקום בו לא היינו מעולם – הידרבות.

האם אנו יכולים לומר בכנות כי באותה העת שבה אנו דורשים שוויון חובות מלא, אנו מוכנים גם להעניק שוויון זכויות מלא ולשתף בהגמוניה גם את החרדים והערבים?

בעוד רוב מנהיגינו עסוקים בעת הזו בהתכבדות בעמדותיהם – אלה הדורשים שוויון בנטל חסר פשרות מה, ומאידך אלה הטוענים שזה שהיה הוא שיהיה – לא קם אף אחד מהם ושואל את השאלה האחת היורדת לשורש מורכבות הבעיה של החברה הישראלית, ואשר סוגיית השוויון בנטל היא רק סימפטום אחד שלה: מדוע חלקים נרחבים בציבור, בעיקר החרדים והערבים, אינם כוללים את המונח "ישראלי" כחלק מהגדרתם העצמית? מדוע הם אינם מזדהים עם המדינה ורואים עצמם כמי שחלה עליהם חובה גם לתרום לה?

עלינו להבין כי המונח "ישראלי" הוא מונח רחב ומורכב. הוא כולל בתוכו "אותנו הציונים" אך גם "אותם", אלה שאינם מגדירים את עצמם כציונים, אך ישראליותם מתבטאת בשלל גוונים וצורות אחרים משלנו. עלינו למצוא את הדרך לכלול את כולם, את כולנו, בהגדרה זו. סממן מובהק לכך צריכה להיות נכונותנו לכתוב ביחד בית חדש לשירת התקווה, בית שישראלים נוספים יוכלו לשיר ולהרגיש כי הוא משותף להם ולנו והופך את כולנו לחלק מאותו לאום. פתיחות שכזו יכולה לבוא רק ממקום של עוצמה, ביטחון ואמונה בצדקת דרכנו.

פתרון לסוגיה יהיה אך ורק תולדה של תהליך הידרבות שיחל במערכת החינוך, יחלחל למוקדי שיח בחברה הישראלית כולה ובסופו נגדיר מחדש את המונח "ישראלי", כך שכל תושב ישראל יוכל באמת להזדהות ככזה.

מנהיגינו צריכים להובילנו אל המקום שבו לא היינו מעולם. עליהם ללכת נגד הרוח ולומר לציבור באומץ ובישור, כי פתרונות מיידיים אינם אפשריים וכי השגתו של שוויון בנטל לא תוכל לבוא בצורה של חקיקה או "מתווה" חדש, אלא רק בתהליך חינוכי מורכב וממושך. עליהם לומר מי הם השותפים לתהליך, כיצד תעשה אותה הידרבות ולתחום אותה בזמן סביר. ■

רוב הציבור במדינת ישראל נמנע מלעסוק בשאלה זו עד כה, מחשש שהגדרה חדשה ורחבה של המונח "ישראלי" תבוא על חשבון הציונות. אך האם אנו יכולים לומר בכנות כי באותה העת בה אנו דורשים שוויון חובות מלא, אנו מוכנים גם להעניק שוויון זכויות מלא? האם אנו, שעד כה נשאנו בנטל לבדנו, אך גם נהנינו מהגמוניה מוחלטת על הגדרת הישראליות, מוכנים לשתף את החרדים והערבים בהגדרתה החדשה? לכשנענה על שאלה זו בחיוב, נבשיל לקיום שיח כן ומתחשב עם הציבור החרדי והערבי, במסגרתו נוכל גם לדרוש ולהשיג תרומה שווה בנטל. זה חייב להיות שיח רגיש שיפיג את חששם שהכללתם בהגדרה "ישראלי" משמעה היפרדות מאמונתם, מתרבותם ומזהותם. ניסיוני כמי שייסד לפני למעלה מעשור קמפוס חרדי מלא-

רנן הרטמן הוא מייסד ומנכ"ל הקריה האקדמית אונו